

Kullansam mı Kullanmasam mı? Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sinema ve Dizi Filmlerin Kullanımına Yönelik Öğretmen Deneyimleri**

Serkan KELEŞOĞLU^{1*} & Bülent AKBABA²

Gönderilme Tarihi: 22 Ekim 2020 Kabul Tarihi: 05 Eylül 2020
DOI: 10.38015/sbyy.815187

Öz:

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde sinema ve dizi filmlerden yararlanma düzeylerinin ve nasıl yararlandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma olarak yürütülen araştırmanın katılımcıları 2017-2018 eğitim öğretim yılında kamu okullarında görev yapan 10 sosyal bilgiler öğretmenidir. Araştırma kapsamında sosyal bilgiler öğretmenleri ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler içerik analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Araştırma sonunda; sinema ve dizi filmlerin öğrenciler üzerinde önemli bir etkisi olmasına rağmen katılımcılar; öğretim materyali olarak bu materyallerden çok az yararlandıklarını, sosyal bilgiler öğretiminde yararlanılabilecek uygun materyaller olmasına rağmen öğretim programını yetiştirme kaygısı, ders saatlerinin yeterli olmaması, velilerin sınav odaklı eğitim talepleri, materyalin düzenlenmesi için ön hazırlık gerektirmesi gibi sorunları ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre; MEB tarafından okullarda kullanılabilecek öğretim materyallerini inceleyen ve onay veren yapıların oluşturulması, öğretmenlerin kullanabilecekleri biçimlerde sinema ve dizi filmlerin öğretim materyali haline getirilmesi ve medyada gösterilen sinema ve dizi filmlerin hazırlanışında ve kurgulanışında eğitimsel kaygıların dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, dizi film, sosyal bilgiler öğretimi, öğretmen görüşleri.

Abstract:

In this study, it was aimed to determine whether and how social studies teachers benefited from movies and TV series in their lessons. The study group of the research conducted in the basic qualitative study pattern, one of the qualitative research methods, consists of 10 social studies teachers working in public schools in the 2017-2018 academic year. Face-to-face interviews were conducted with social studies teachers within the scope of the research. The interviews were analyzed through content analysis. At the end of the research; although movies and TV series have a significant impact on students, most of participants do not use as teaching material, there is anxiety about raising the curriculum, the lesson hours are not enough, parents' demands for exam-oriented education, requires preliminary of the preparation material. According to the research results; it is suggested that bodies that examine and approve teaching materials that can be used in schools should be formed by the Ministry of National Education, that they be turned into teaching materials in a way that teachers can use,

¹Ankara Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-1208-6919

²Gazi Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-1335-3919

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author): skelesoglu@ankara.edu.tr

**Bu çalışma 11-13 Ekim 2018 yılında düzenlenen 7. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

and that educational concerns should be taken into account in the preparation and editing of movies and TV series shown in the media.

Keywords: *Movies, tv series, social studies teaching, teachers' opinions.*

GİRİŞ

Eğitim sisteminin en önemli paydaşı olan öğretmenler, öğrenme-öğretme süreçlerinin amaçlarına ulaşması için öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve hazırbulunuşlukları başta olmak üzere birçok farklı değişkeni göz önünde bulundurmaktadır. Öğretmen, ders içeriğinin hazırlanmasında ve öğrenci tarafından istenilen kazanımların edinilebilmesinde sınıf içerisinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanmakta ve bu süreçlerde kullanmak üzere öğretim materyalleri geliştirmektedir. Bu planlama ve geliştirme sürecinde de çağdaş eğitim araştırmalarının sonuçlarını ve önerilerini değerlendirmektedir. Son yıllardaki bazı araştırmalar; bireyleri doğum tarihlerine göre kuşaklara ayırmakta ve kuşaklar arasındaki farklılıklara odaklanmaktadır. Benzer özellikleri göstermeleri açısından farklı açılardan kuşak tanımlamaları yapılmaktadır. Karabulut (2015) dijital dünya içerisinde “dijital yerliler”, dijital göçmenler” ve “melezler” olmak üzere teknolojiye aşina olma açısından kuşaklar arasında bir sınıflama bulunduğunu belirtmektedir. Doğum yıllarına göre; 1980-1999 arası doğanlar Y; 2000 yılı sonraki doğumlu bireyler Z kuşağı; 2010 yılı sonraki doğumlu bireyler de Alfa kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Alfa kuşağı teknolojik ve sanal dünyanın içine doğan kuşak olarak tanımlanmaktadır (Tarhan, 2019). Bu durumda yakın zamanda Y-Z-dijital göçmen kuşak öğretmenler Alfa-Dijital Yerli kuşak öğrencilerle aynı sınıfta buluşacaklardır. Kavalcı ve Ünal’a göre (2016) Y ve Z kuşağının öğrenme stilleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum öğretmenlerin, günlük yaşamlarında teknoloji ile iç içe olan öğrencilerin özelliklerine uygun olarak internet tabanlı materyallere yönelmelerine neden olacaktır.

Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de özellikle çocuk ve gençlerde teknoloji kullanımı ve internete erişim oranları oldukça yüksektir. Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu’nun (RTÜK) Türkiye genelinde 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileriyle yürütmüş olduğu araştırmaya göre (2018a); öğrencilerin %90,7’si internet bağlantılı cep telefonu kullanmaktadır. Öğrenciler arasında internet kullanım oranı %97 düzeyindedir. Öğrencilerin düzenli olarak en fazla izledikleri medya araçları ise dizi ve filmlerdir. Televizyon İzleme Eğilimleri araştırmasına göre (RTÜK, 2018b) en çok izlenen programlar sıralamasında haberler ve yerli diziler gelmektedir. Sinema ve dizi filmlerle bu kadar içli dışlı olan bir neslin eğitiminde de bu hazır materyallerin öğretimde etkili olabileceği düşünülmektedir. Zaten sinema filmlerinin eğitimsel amaçla kullanımı yeni bir fikir olmayıp sinemanın ortaya çıkmasından kısa bir süre sonra başlamıştır (Yakar, 2013). Birkök de (2008) sinema filmlerini toplumsallaşma sürecinde en etkili araçlardan birisi olarak değerlendirmektedir.

Çocukların ve gençlerin içinde yaşadıkları topluma uyum sağlamaları sürecinde eğitimsel açıdan sosyal bilgiler dersine önemli bir görev düşmektedir. Sosyal bilgiler, bireyin içinde yaşadığı topluma ve dünyaya uyum sağlamasını, demokratik ve insan haklarına duyarlı yurttaşlar olmasını amaçlayan ilk ve ortaöğretim düzeyinde bir derstir. Bu ders, içeriğini günlük yaşamdan alır ve öğretim programlarındaki kazanımların öğrenciler tarafından edinilmesi sürecinde bu içerikten yararlanır. Çünkü hem etkili bir öğretim sürecinin hem de sosyal bilgiler dersinin, yaşamın ta kendisi olması gerekmektedir. Öğretmenler sosyal bilgiler öğretiminde

belirlenen kazanımlara ulaşabilmek için farklı öğretim yöntemlerinden, tekniklerinden ve materyallerden yararlanır. Sinema ve dizi filmleri de özellikle Z ve Alfa kuşaklarının ya da dijital yerliler olarak nitelendirilen çocukların sosyal bilgiler öğrenme süreçlerinde kullanılacak materyallerin başında gelmektedir.

Marcus'a göre (2005) filmler, farklı kaynaklarla desteklendiğinde öğrencilere yaşamla bağ kurma, alternatif bakış açıları sağlama, tarihsel empati becerisini geliştirme ve tarihsel düşünme becerilerini destekleme potansiyeline sahiptir. Russell (2004) da eğitimsel amaçlara yönelik filmlerin kullanımının birçok sınıfta yaygın bir uygulama olduğunu ifade etmektedir. Başta tarih ve sosyal bilgiler öğretiminde olmak üzere filmlerin kullanımı pedagojik açıdan en etkili uygulamalar olarak görülmektedir (Çoban, 2011; Er, Özmen ve Ünal, 2014; Fisher ve Russell, 2012; İçen ve Tuncel, 2019; Öztaş, 20015). Yalnızca bu alanlarla sınırlı kalmayıp coğrafya eğitiminde (Bektaş Öztaşkın, 2013), çevre eğitiminde (Topal, Güven Yıldırım ve Önder, 2020; Tuncel, 2016), sosyolojide (Çayırıcıoğlu, 2014) hatta öğretmen eğitiminde (Kaşkaya vd., 2011; Fennel, 2013) filmlerden yararlanıldığı görülmektedir. Çocuklar yıllar önceki yaşamın nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye doğuştan ilgi duyarlar (Matz ve Pingatore, 2005). Sosyal bilgiler dersinin tarih içeriği, öğrencinin karşılaşma, yeniden yaşama olasılığı olmayan geçmiş yaşantıları; sosyolojik içeriği, ilerleyen yıllarda karşılaşabileceği gerçek yaşam problemlerini ve coğrafi içeriği gidip yerinde görme olasılığı olmayan ortamları kapsamaması nedeniyle sinema ve dizi filmlerden bu içeriklerin sunulmasında etkin bir biçimde yararlanılabilir. Marcus ve Stoddart (2007) tarih öğretmenlerinin haftada en az bir hafta ders süreçlerinde filmlerden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Avrupa Konseyi de tarihin eleştirel ve analitik bir yaklaşımla öğretiminde belgesellerin, kurgu filmlerin ve görsel ürünlerin kullanılmasını önermekte (Köymen, 2003), Millî Eğitim Bakanlığı, 2018 yılı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının uygulanışında; uygun kazanımların sinema gibi modern sanat ürünleriyle desteklenmesini gerektiğini belirtmektedir (MEB, 2018, s.10). Ayrıca öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilme her sosyal bilgiler öğretmeninden beklenen alan yeterlikleri arasındadır (MEB, 2017, s.175).

Sinema ve dizi filmler hem öğretmenin derslerinde yararlanabileceği hem de öğrencilerin günlük yaşamında kolayca karşılaşabileceği medya ürünleridir. Öztaş (2014) filmlerin öğrenme süreçlerinde kullanılması için öncelikle ders kazanımının göz önünde bulundurulması, sakıncalı unsurlar içermemesi ve bir kontrol listesi hazırlanarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu materyallerin öğretmen tarafından ders sürecine entegre edilemesi için kazanıma ve içeriğe uygun olması aynı zamanda öğretmenin teknopedagojik yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Bu yeterliğe sahip öğretmenler uygun ders materyalleri hazırlayıp öğrenme-öğretme süreçlerini çeşitlendirebilir ve öğretimi farklılaştırabilirler. Diğer taraftan öğrenci ise gerek televizyon gerekse internet aracılığıyla farklı platformlardan çok çeşitli sinema ve dizi filmlere rahatça ulaşabilmektedir. Son yıllarda Türk sinema ve dizi sektöründe yaşanan gelişmeler başta tarihi dönemlere yönelik olmak üzere birçok eserin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Kanuni Sultan Süleyman dönemini konu alan “Muhteşem Yüzyıl”, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu konu alan “Diriliş”, İstanbul'un fethini anlatan “1453 Fetih” son dönemlerini konu alan “Abdülhamid Payitaht”, “Ya İstiklal Ya Ölüm”, “Seddülbahir 32 Saat” “Büyük Sürgün Kafkasya”, Kurtuluş Savaşı dönemini anlatan “Vatanım Sensin” gibi uygun sahneleri tarih derslerinde kullanılacak birçok sinema ve dizi film bulunmaktadır.

Sinema ve dizi filmlerinin yoğunluğu ve kolay ulaşılabilirliği bir taraftan olumlu diğer taraftan ise olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Leazer (2014) özellikle Hollywood yapımı filmlerin tarih eğitimcileri için bir açmaz oluşturduğunu; öğrencinin ilgisini çekmesi açısından önemli bir araç olmasının yanı sıra çoğu filmin tarihsel gerçeklere uygun olmadığını belirtmiştir. Öğretmen tarafından uygulanabilir bir materyal haline getirilebilen sinema ve dizi filmlerinin öğrenmeyi kolaylaştırma ve öğrenci ilgisini artırma şansına sahip iken öğrencinin kendisinin ulaşip izleyebileceği sosyal bilgiler öğretimi ile ilişkili olabilecek bazı sinema ve dizi filmler yanlış bilgilerin öğrenilmesine, olumsuz tutum ve değerlerin kazandırılmasına neden olabilmektedir (Bilis, 2013; Kaya ve Çengelci, 2011; Ocak ve Selimoğlu, 2016).

Öğrenme-öğretme süreçlerinde sinema ve dizi filmlerden yararlanmanın öğrenme üzerine olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır (Gezici ve Demir, 2018). Sinema ve dizi filmlerin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu etkileri olabileceği gibi, olumsuz öğrenmelere neden olma, ön hazırlık gerektirme, öğretmenlerin teknopedagojik yeterliklere sahip olma, zaman ve maliyet açısından ekonomik olmama gibi durumlar bulunmaktadır. Bu durumlar göz önüne alındığında öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerden yararlanma deneyimlerinin araştırılması, sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerden daha etkili yararlanılabilmesinin önündeki engellerin belirlenerek ortadan kaldırılması etkili öğrenme süreçlerinin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Önceki paragraflarda da belirtildiği üzere sinema ve dizi filmlerin öğretim materyali olarak öğrenme süreçlerine önemli bir katkısı bulunmaktadır. Bu araştırma ile öğretmen deneyimleri üzerine odaklanılarak varsa olumsuz etkilerin belirlenmesi ve ortadan kaldırılmasına yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, sinema ve dizi filmlerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımına yönelik öğretmenlerin deneyimleri ve bu deneyimlere bağlı olarak önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik olarak iki alt soruya yanıt aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerden yararlanılmasına yönelik öğretmen deneyimleri nasıldır?
2. Sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerin etkili bir materyal olarak yararlanılmasına yönelik öğretmenlerin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sinema ve dizi filmlerden bir öğretim materyali olarak yararlanma durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma öğretmenlerin sınıf içinde sinema ve dizi filmlerden nasıl yararlandıklarını onların görüşlerine dayalı olarak incelediği için temel nitel araştırma desenine (Merrinam ve Tisdell, 2016) göre tasarlanmıştır. Araştırmada keşfedici bir yaklaşım izlenmiş ve öğretmen deneyimlerini etkileyen boyutlar ve bu boyutlara ilişkin öğretmen önerileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Ankara ilinin Çankaya ilçesi sınırlarındaki kamu okullarında görev yapmakta olan 10 sosyal bilgiler öğretmenidir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu örnekleme tekniği bazen olumsuzluğu ya da olgunun uygun olmayan örneklerini ve çeşitliliklerini içerir (Merriam, 2013). Özellikle sinema ve dizi filmlerin bir ders materyali olarak sınıf ortamına taşınabilmesinin; sınıfın teknolojik alt

yapısından, öğretmenin kıdeminden ve teknopedagojik yeterliliğinden, haftalık iş yükünden etkilenebileceği düşünülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunun değişkenler açısından özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılar

Öğretmen	Kıdem	Yaş	Lisans Mezuniyeti	Haftalık Ders Yüğü	Sınıfın Teknolojik Alt Yapısı
1	30	56	Tarih	23	Geliştirilmesi gerek
2	27	54	Coğrafya	35	Geliştirilmesi gerek
3	20	43	Tarih	30	Geliştirilmesi gerek
4	8	35	Sosyal Bilgiler	32	Geliştirilmesi gerek
5	10	43	Tarih	29	Yeterli
6	12	39	Sosyal Bilgiler	33	Yeterli
7	12	37	Sosyal Bilgiler	28	Yeterli
8	15	39	Tarih	24	Yeterli
9	7	32	Sosyal Bilgiler	35	Yeterli
10	5	28	Sosyal Bilgiler	35	Yeterli

Veri Toplama Teknikleri

Öğretmen deneyimlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada görüşme tekniğinden yararlanılmasına karar verilmiştir ve sosyal bilgiler öğretmenleriyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler öncesinde araştırma sorularına uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmenlere ait kıdem, yaş, haftalık ders saati bilgisi ve sınıfların teknolojik alt yapı durumuna ilişkin bilgiler istenmiştir. Formun ikinci bölümünde ise öğretmenlerin deneyimlerini ve önerilerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Hazırlanan görüşme formu sosyal bilgiler eğitimi alanında görev yapan iki uzman tarafından araştırma amacına yönelik olarak incelenmiştir. Görüşmeler öncesinde öğretmenlerden uygun gün ve saatleri alınmış, görev yaptıkları okuldaki öğretmen odalarında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler Mart-Nisan 2018 tarihleri aralığında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında öğretmenlere verilerin yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağı ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacağı belirtilerek gönüllülük esasına uygun olarak araştırmaya katkıları istenmiştir. Görüşmeler sırasında öğretmenler ses kaydı alınmasına onay vermemiştir. Bu nedenle görüşmeler sırasında görüşmeci tarafından not alınmıştır. Her bir görüşme ortalama 15-20 dakika arasında sürmüştür.

Verilerin Analizi

Görüşmelerde alınan notlar görüşme sonrasında bilgisayar ortamına aktarılarak ilgili öğretmenlere ulaştırılmış ve öğretmenlerin onayları alınmıştır. Görüşme notlarından oluşan dokümanlar içerik analizine tabi tutularak temalar oluşturulmuştur. Ayrıca ilgili temalar altında ilişkin öğretmen görüşleri alıntılanarak sunulmuştur.

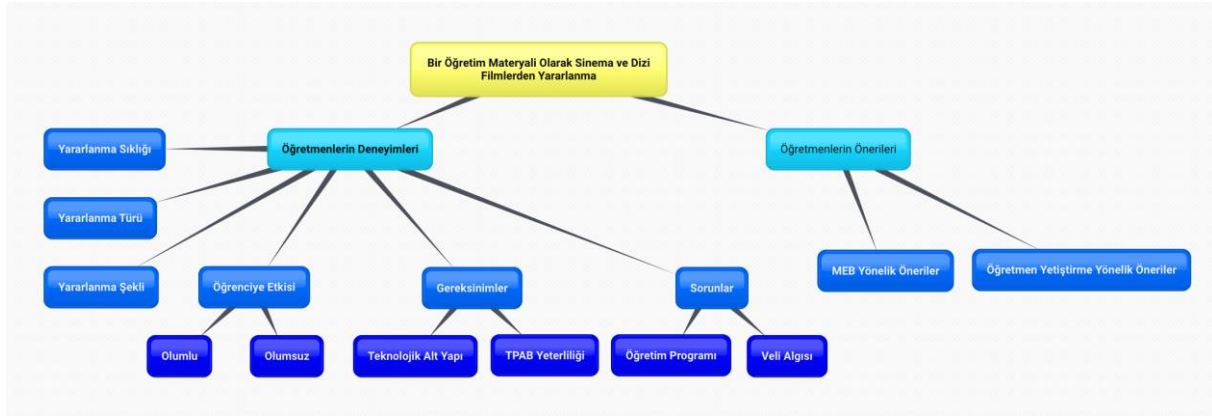
Geçerlilik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliliğini ve güvenirliliğini sağlamak için çeşitli önlemler alınmıştır. Öncelikle verilerin analizinde kişisel yorumlar eklenmeden doğrudan alıntılara yer verilmiş sonrasında araştırmacı yorumlarının paylaşılması bu amaçla gerçekleştirilen etkinliklerdir. Yıldırım ve Şimşek (2011) de katılımcı görüşlerinin doğrudan verilmesinin araştırmanın geçerliliğini arttıracaklarını ifade etmektedir. Güvenirlik için araştırma süreci ayrıntılı olarak tanımlanmaya çalışılmıştır. Araştırma verilerinin ses kaydı ile kanıt altına alınması isteği öğretmenlerin olumsuz dönüşü nedeniyle mümkün olmamıştır. Her ne kadar nitel araştırmalarda genelleme kaygısı bulunmasa da maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilerek farklı değişkenler açısından örneklere ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmacılar da öğretmen yetiştirme alanında

görevli öğretim üyeleridir. Ayrıca araştırmacılarından biri özel bir okulda sosyal bilgiler alanında öğretim materyallerinin hazırlanmasında öğretmenlerle birlikte çalışma deneyimine sahiptir. Araştırmacılar sosyal bilgiler eğitimi alanında özel öğretim yöntemleri, sosyal bilgiler öğretiminde materyal geliştirme, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin sorumluluklarını yürütmektedirler.

BULGULAR

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda araştırmada iki tema belirlenmiştir. Bu temalar; sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerin kullanımına yönelik öğretmenlerin deneyimleri ve sinema ve dizi filmlerden öğretim materyali olarak yararlanılmasına ilişkin öğretmenlerin önerileridir. Her bir tema kendi içinde alt kategorilere ayrılmaktadır. Tema ve kategori dağılımı Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Tema ve kategori dağılımı.

Tema 1: Bir Öğretim Materyali Olarak Sinema ve Dizi Filmlerin Kullanımına Yönelik Öğretmenlerin Deneyimleri

Sinema ve Dizi Filmlerden Yararlanma Sıklığı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmleri etkili bir öğretim materyali olarak gördüklerini ve öğretim süreçlerinde de yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu materyallerden yararlanma sıklıkları arasında farklılıklar dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin çoğu (Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7) bir dönemde yalnızca bir defa sinema ve dizi filmleri derslerine taşımışlardır. Bir öğretmen bu durumu; “*Filmlerin etkili olduğunu düşünüyorum. Benim belirli konular için her yıl izlediğim filmler var ancak bunları dönemde yalnızca bir defa izletebiliyorum*” şeklinde ifade etmiştir. Diğer öğretmenler ise (Ö8-Ö9-Ö10) dönem içerisinde en az 3 defa sinema ve dizi filmleri sınıf ortamında kullandıklarını belirtmişlerdir. Bir öğretmen sinema ve dizi filmlerden yararlandığı konu ve kazanımlar olarak;

Ö 8: 6. Sınıf düzeyinde “Anadolu ve Mezopotamya’da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile siyasal ve sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder.” kazanımı için “Hitit Şifresi 1” adlı yayını izletiyorum. Morgan Freeman- İncanın Hikâyesi (Çatalhöyük) yayınından da “Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesindeki ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur” kazanımında yararlanıyorum.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sinema ve dizi filmlerini öğrenme-öğretme sürecinde materyal olarak kullanırken konu ve kazanım ilişkisi kurdukları görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretiminde birçok konu ve kazanım bu materyallerle ilişkilendirilebilecek iken sınırlı sayıda kazanımda bu materyallerden yararlandıkları görülmektedir.

Sinema ve Dizi Filmlerinden Yararlanma Türleri

Sosyal bilgiler öğretmenleri sinema ve dizi filmlerinden öğretim materyali olarak yararlanma sürecinde genellikle sinema ve belgesel filmleri tercih ettiklerini yalnızca tarih konularının öğretiminde dizi filmlerden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin genellikle yararlandıkları yayınlar şu şekildedir: Kurtuluş, Dersimiz Atatürk, Cumhuriyet, Veda, Devrim Arabaları, Sarı Zeybek, Sakarya Meydan Savaşı (Belgesel), Çanakkale Belgeseli, 120, Diriliş Ertuğrul, Fetih 1453, Vatanım Sensin, Payitaht, Gandi, Ömer Muhtar, Çağrı, Koro, Her Çocuk Özeldir, Minions Serisi ve NTV, National Geography. Öğretmenlerin kullandıkları materyallerin türlerine bakıldığında özellikle tarih ağırlıklı, kısmen coğrafya ve psikoloji alanlarına yönelik materyaller olduğu dikkat çekmektedir.

Sinema ve Dizi Filmlerden Yararlanma Şekli

Öğretmenler öğrenme-öğretme süreçlerinde sinema ve dizi filmlerden iki şekilde yararlanmaktadır: birincisi öğretmenlerin çoğu seçmiş oldukları filmi sınıf ortamına getirmekte ve öğrencilere izletmektedir (Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7). Sonrasında izletilen filme ilişkin konuşmalar yapmaktadırlar. Tüm öğretmenlerin yararlandıkları ikinci kullanım biçimi ise; öğrencilerin sınıf dışında izledikleri ve ders sırasında bir konu ile bağlantı kurup soru sorarak derslere taşınmalarıdır. Bu anlamda öğretmenler, öğrencilerin özellikle TV dizilerinde izleyip etkilendikleri tarihsel olayları sınıfa taşıdıklarını ve öğrendikleri bilgilerin doğruluğunu kendilerine sorduklarını belirtmektedirler. Bu durumlar bir açıdan öğretmenin materyal hazırlamadan ilgili araçlardan yararlanabilmesine olanak tanırken diğer taraftan öğrencilerin yanlış bilgi ve kavramları öğrenmesine neden olabilmektedir. Öğretmenler bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

Ö 1: Ben yönlendirmesem bile moda olan dizileri öğrenciler takip ediyorlar. Aslında bir açıdan evde aile ile izledikleri için eğer öğrendikleri ile bağ kurabiliyorsa izleyip gördüklerini ders içinde veya teneffüs aralarında gelip bize sorabiliyorlar. Özellikle Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Mustafa'yı idam ettirmesi sahnesini yaşlarına uygun bir görüntü olmamasına rağmen izleyip gerçekten böyle bir şey yaşandı mı diye sorguladılar.

Ö 4: Sosyal bilgiler konularıyla ilişkilendirilebilecek çok sinema ve dizi filmi var ancak ben özellikle şu diziyi takip edin şeklinde önerilerde bulunmuyorum. Öğrenciler dönem dönem etkilendikleri dizilerdeki sahneleri gelip bana soruyorlar doğru mu gerçekten yaşandı mı diye. Ben bu aşamada fırsat eğitimi çerçevesinde çok zaman ayırmadan açıklamalarda bulunmaya çalışıyorum.

Ö 3: Öğrencilerimi Polatlı'ya geziye götürüyordum. Bir öğrencim marşlar söylemek istediklerini ifade ederek izin istedi. Ben de öğrencilere marş söylemeleri için izin verdim. Söyledikleri marşları duyunca çok etkilendim. Dersimde öğretmediğim ve beşinci sınıf düzeyindeki öğrencilerimden beklemediğim bir performans sergilediler. Kendilerine ben size bunları öğretmedim hep bir ağızdan nasıl söylediniz diye sorduğumda, "hocam SÖZ adlı dizide bu marşlar var. O diziden ezberledik" yanıtını verdiler.

Sinema ve Dizi Filmlerin Öğrenci Üzerindeki Etkisi

Öğretmenler sinema ve dizi filmlerden öğrencilerin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki biçimde etkilendiklerini ifade etmektedir. Öğretmenlerin tamamı, öğrencilerin dikkatini çekmesi ve bilginin kalıcı hale gelmesinde bu materyallerin olumlu etkisini vurgulamaktadırlar. Öğrenciler üzerindeki olumsuz etki ise öğrencilerin sinema ve dizi filmlerindeki karakterlerle kurmuş oldukları özdeşimdir. Bu özdeşimde öğrencilerin genellikle şiddet içerikli davranışları gösterme eğilimlerini arttırdığı öğretmenler tarafından gözlemlenmektedir. Ayrıca bazı içeriklerin kurguları nedeniyle yanlış öğrenme, olumsuz tutum ve değer kazandırmaya neden olduğu görülmektedir.

Ö 1: Bazı sinema/dizi filmlerdeki özellikle olumsuz karakterlerin davranışlarını örnek alıp sınıf ortamında uygulama durumu olabiliyor.

Ö 3: Özellikle evde izleyip etkilendikleri diziler bizim için zorlayıcı oluyor. 5. Sınıf öğrencileri arasında silah kullanıyormuş gibi yapma davranışlarına dayalı oyunlar beni telaşlandırıyor.

Ö 4: Bazen davranış bakımından olumsuz durumlarla karşılaşıyoruz. Bazı dizilerin magazin boyutlarını, haberlerini sınıfa taşıyorlar. Bazı dizilerden dolayı silah varmış gibi oyunlar oynuyorlar.

Ö 8: Evet sorunlar yaşıyorum. Örneğin; argo kelimelerin kullanılması, küfür, cinsel içerikli konuşmalar vb. öğrencilerin yaş seviyeleri, gelişim özellikleri, algılama ve dikkatlerine göre bu sorunlar değişebiliyor. Böyle zamanlarda bu bölümleri materyalden çıkartıyorum.

Ö 10: Öğrenciler dizilerden özellikle rol model alma konusunda etkileniyorlar. Ancak tarih içerikli bir dizi ise olumlu karakterleri başka dizilerde ise olumsuz karakterleri rol model alıyorlar. Onlar gibi davranmaya ve kelimeler kullanmaya çalışıyorlar. Bu durum sınıf içindeki ortamı da etkiliyor...

Öğretmenlerin bahsetmiş oldukları olumsuzlukların öğrencilerin sınıf dışındaki öğrenmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin bu nedenle sinema ve dizi filmlerden yararlanırken olumsuz sahneleri öğrencilerle buluşturmamaya özen göstermeleri ve materyalleri bu amaca yönelik olarak düzenlemeleri gerekmektedir.

Sinema ve Dizi Filmlerin Kullanımında Gereksinimler

Sinema ve dizi filmlerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasında öğretmenlerin okulların teknolojik alt yapı yetersizliğinden ve teknolojiye yararlanma konusunda gereksinimleri olduğu görülmektedir. Çoğu okulun teknolojik alt yapısı yeterli olmasına rağmen katılımcılardan ikisinin görev yapmış olduğu okul binasının tarihi bir değer taşıması nedeniyle teknolojik alt yapıda istenilenlerin tam olarak gerçekleştirilemediği belirtilmiştir (Ö1 ve Ö2).

Ö 1: Okulumuzdaki teknolojik alt yapı yeterli değil. Her ne kadar Ankara'nın göbeğinde de olsa eski bir okul olmamız nedeniyle istediğimiz değişiklikleri yapamıyoruz çünkü tarihi bir mekân özelliği taşıyor. Bu nedenle elimizde bulunan filmleri izletme yolunu tercih ediyorum.

Diğer öğretmenlerin okullarının fiziki alt yapısı teknoloji destekli öğretim materyalleri kullanmaya elverişli olmasına rağmen bazı öğretmenler bu materyalleri hazırlamak için gerekli teknolojik bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir (Ö3-Ö5). Burada kıdemi yüksek olan öğretmenlerin sinema ve belgesel filmleri olduğu gibi öğrencilerle paylaşmayı tercih ettikleri buna karşın daha az kıdeme sahip öğretmenlerin ise farklı teknolojilerden yararlandıkları görülmektedir. Öğretmenler materyallerini hazırlama sürecinde materyali seçme, uygun sahneleri belirleme ve görüntülenebilir formata dönüştürme işlemlerinin zaman ve enerji aldığını belirtmişlerdir. Ayrıca materyalleri hazırlasalar bile okuldaki teknolojik alt yapının yeterli olmaması durumunda planladıkları çalışmanın amaçlarına ulaşamadığı zamanlar olduğunu bu nedenle materyal olarak sinema filmlerinden yararlanmaya biraz uzak durduklarını belirtmişlerdir. Diğer öğretmenler sinema ve dizi filmleri öğretim materyali hazırlama konusunda kendilerini yeterli olarak değerlendirmekte ve hazırlıklarını şu şekilde ifade etmektedirler:

Ö 10: Bazı kazanımları düşününce bazı filmler tam oturuyor. Örneğin göç konusunu anlatırken “Züğürt Ağa” filmi birçok özelliği öğrenciye sunuyor. Göç edenler neden göç etti? Gittikleri yerde nasıl yaşamları değişiyor? Bu nedenle bu filmi buldum. Baştan sona izledim ve toplam 20 dakika sürecektir sahneleri belirledim. Bunları saniye saniye kesip birleştirdim. Öğrenciye olumsuz etkisi olabilecek söz ve görüntüler olmamasına dikkat ettim. Ders öncesi ve sonrasında uygulanmak üzere çalışma yaprağı hazırladım. Çok yorulduğum ama çok da keyif aldığım derslerden birisi oldu. Çocuklar için de öyle.

Sinema ve Dizi Filmlerin Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar

Sosyal bilgiler öğretiminde sinema ve dizi filmlerin kullanımı sırasında karşılaşılan sorunlar da bulunmaktadır. Öğretmenler bu hususta iki başlık altında toplanabilecek görüşler paylaşmışlardır. Öncelikle öğretmenlerin tamamı sosyal bilgiler dersi öğretim programının yoğun olmasına rağmen ders saatlerinin yeterli olmadığı düşüncesine sahiptirler. Bazı öğretmenler yalnızca sinema ve dizi filmleri materyal olarak kullanmak değil bunun dışında öğrenci merkezli öğretim gerçekleştirme konusunda da sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Ö6-Ö10). Bu yönde görüş bildiren bir katılımcı: “ders saatleri her şey için yetersiz ve ders anında ortaya çıkan toplantılar, tatiller yıllık planlarımıza uymamızı zorlaştırıyor (Ö6)” demiştir.

Sınav kaygısı ve velilerin sınava yönelik öğretim konusundaki talepleri derslerde sinema ve dizi filmlerden yararlanılması noktasında ortaya çıkan bir diğer sorun olarak ifade edilmektedir. Özellikle 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde kullanılacak materyaller de olmasına rağmen veli algısı nedeniyle bu materyallerden çok nadir olarak yararlanıldığı görülmektedir. Bazı öğretmenler (Ö1-Ö2-Ö3-Ö4), okullardaki veli ve yönetim bakış açısının bu materyallerin kullanılmasındaki etkisini şu şekilde ifade etmektedir.

Ö2: Bizim okulumuzun veli profili çok farklı. Özellikle sınava girecek öğrencilerimizin velileri dersleri yakından takip ediyorlar. Her ne kadar konu ile ilgili olsa bile film gösterimlerini sınırlı tutmaya çalışıyoruz. Bazı velilerimiz filmlerin soru çözmekten daha faydalı olmadığını belirtiyorlar. Bu nedenle ilk dönemde bir defa film gösterimi yapıp sonra konuları yetiştirmeye çalışıyorum.

Ö5: Okulumuzun veli profili diğer okullardan çok farklı. Derslerde neler olup bittiğini yakından takip ediyorlar. Özellikle 8. sınıflarda sınav kaygısı nedeniyle

sınava yönelik çalışma yapmamızı istiyorlar. Sınav sorusu çözdürmek ve öğrencilerin sınavda başarılı olmalarına yönelik çalışmalar talep ediyorlar yönetimden. Ben dersimde film göstersem ertesi gün şikayet gelebilir.

Tema 2: Bir Öğretim Materyali Olarak Sinema ve Dizi Filmlerden Yararlanılmasına Yönelik Öneriler

Bir öğretim materyali olarak sinema ve dizi filmlerin sınıf ortamında kullanılmasının öğretimsel açıdan olumlu etkilerini öğretmenler de sınıflarına taşımak istemektedir ancak bu süreçte deneyimlerinden yola çıkarak bazı durumlara ilişkin önerilerinin dikkate alınması gerektiği görülmektedir. Katılımcıların ifade ettikleri öneriler Millî Eğitim Bakanlığı'na ve Öğretmen Yetiştirme Sistemine yönelik öneriler olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.

MEB'e Yönelik Öneriler

Eğitim sisteminin her açıdan yapılandırılmasında birinci derece sorumlu olan MEB'e yönelik sunulan öncelikli önerilerden okulların teknolojik alt yapılarının eğitimde teknolojiyi etkin kullanabilecek düzeyde düzenlenmesi önerisi yalnızca bir öğretmen tarafından “Okulumuz tarihi bir bina ancak teknolojik açıdan yeni bir ek bina ya da sınıfların yapılması iyi olur (Ö1)” şeklinde ifade etmiştir. Diğer öğretmenlerin bu başlık altında bir önerisi bulunmamaktadır.

Tüm öğretmenlerin öğretim programının hafifletilmesi ya da ders saatlerinin artırılması yönünde MEB'e yönelik önerileri bulunmaktadır. Bazı öğretmenler (Ö8-Ö9) sosyal bilgiler ders saatleri arttırılmasa bile farklı uygulamalar yapabilecekleri seçmeli derslerin programlara konulmasının iyi olabileceğini ifade etmektedirler. Bir öğretmen (Ö9) “medya okuryazarlığı seçmeli dersinde kullanacağım materyalleri kendim belirlemeye kalktığım zaman bir şikayet olabilir diye çekiniyorum. MEB bize bunları belirtse daha iyi olur” diyerek kullanılacak materyallerin MEB tarafından önerilmesi gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir.

Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler

Teknolojik okuryazarlık gerektiren sinema ve dizi filmlerin öğretim materyali haline getirilme sürecinde öğretmenler hizmet öncesinde ve hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Bu öneriler özellikle kıdemi fazla olan öğretmenler tarafından iletilmiştir. Bu durumla ilgili olarak; Ö3: *Öğretmenlik formasyon eğitimi sırasında aldığımız dersler bu tür materyaller geliştirmek için yeterli olmadı hizmet içi eğitimler düzenlenebilir*” diyerek öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmesini önermiştir. Ayrıca hizmet öncesi dönemde de bu alanda derslerin verilmesi gerektiğine yönelik görüş bildiren öğretmenler olmuştur (Ö1-Ö2-Ö4). Başka bir katılımcı “teknoloji kullanımına kişisel olarak yatkınım bu yatkınlığının oluşmasında materyal geliştirme dersi etkili oldu. Bu ders daha etkin işlenebilir” diyerek öğretmen yetiştirme programlarındaki bu dersin önemini vurgulamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sinema ve dizi filmlerinin başta tarih öğretimi olmak üzere farklı derslerde öğretim materyali olarak kullanılmasının öğrenci üzerinde ve öğretim sürecinde olumlu etkileri bulunmaktadır. Ancak D'sa (2005) belirttiği gibi filmlerin gösterimi öğrenciler için amaçsız bir görev olmamalı, öğrencilerin eleştirel düşünme ve karşılaştırmalar yaparak görsel bilgiyi yorumlayabilmeleri için gereken deneyimleri onlara sunmalıdır. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin de bu olumlu etkinin farkında oldukları ve derslerinde bu materyallerden yararlanmaya çalıştıkları görülmektedir. Öğretmenler genellikle sinema ve belgesel filmleri kullanmayı tercih etmektedir ancak çoğu öğretmen dönemde yalnızca bir defa bu materyallerden

yararlanmaktadır. Bazı araştırma sonuçları bu bulguyla benzerlik göstermektedir (Aktekin ve Çoban, 2012; Oruç ve Sarıbudak, 2016) Oysaki özellikle tarih öğretiminde farklı ülkelerde çok sık bu materyallerden yararlanıldığı görülmektedir. Bazı öğretmenler dönemde üç defa öğretim materyali olarak sinema ve dizi filmlerden yararlandıklarını ve bu materyalleri bir kazanım veya konu ile ilişkilendirdiklerini belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretiminde tarih boyutunun ön plana çıktığı çok az oranda coğrafya konularında bu materyallerden yararlanılmasına rağmen sosyal bilgiler dersi kapsamındaki diğer alanlarda yararlanılmadığı görülmektedir. Oysaki sinema ve dizi filmler yaşamı yansıtan, içinde bulunduğu zamanın ve kültürün özelliklerini sunmaktadırlar. Ayrıca başta TRT2 kanalı olmak üzere farklı platformlarda sosyal bilgiler öğretiminde başvurulabilecek materyaller üretilmektedir.

Öğretmenlerin tamamının ortak görüş belirttiği bir başka boyut ise sinema ve dizi filmlerin, öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri olmuştur. Öğretmenler olumlu özellik olarak öğrencilerin derse karşı ilgisini çekmesi, öğrenci motivasyonunu arttırmasını; olumsuz özellik olarak öğrencilerin dizi karakterlerle kurmuş oldukları olumsuz özdeşime işaret etmişlerdir. Bu özdeşimde şiddet içerikli unsurların öğrenci davranışlarına yansıdığı görülmektedir. Gezici ve Demir (2018) de öğretmenlerin bu durumu sinema ve dizi filmlerin sosyal bilgiler öğretimindeki olumsuz etkili olarak ifade etmişlerdir.

Sinema ve dizi filmlerin bir öğretim materyali haline getirilmesi ve kullanılması sürecinde teknolojik alt yapı ve teknolojik materyal hazırlama yeterliliğine gereksinim bulunmaktadır. Öğretmenlerin çoğu okulların teknolojik alt yapılarının uygun olduğunu ifade etmesine rağmen özellikle kıdemi fazla olan öğretmenlerin teknolojik materyal hazırlama konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Bu tür materyallerin hazırlanması öğretmenlerin teknopedagojik alan bilgilerinin yeterli olmasını gerektirmektedir. Demirezen ve Keleş (2020) göre öğretmenlerin pedagojik bilgi yeterlik düzeylerinde 23-28 yaş grubu lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar da benzer olarak öğretmenlerin öğretimde filmlerin kullanılması konusunda hizmet içi eğitimler almaları gerektiğini önermektedir (Muratalan, 2011; Savaş ve Aslan, 2014).

Öğretmenler sosyal bilgiler ders saatlerinin azlığı, öğretim programını yetiştirme kaygısı ve sınav odaklı veli algısı nedeniyle sinema ve dizi filmlerini kullanmanın önünde sorunlar olarak görmektedir. Ders saatlerinin azlığı ve öğretim programının yoğunluğu nedeniyle öğretmenlerin aktif öğretim yöntem ve tekniklerini etkili bir biçimde kullanamadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin sinema/dizi film karakterlerini rol model almaları psikolojik açıdan gelişim düzeyinin bir gerekliliğidir. Ancak öğrencilerin bu dönemlerde kendilerine gerçekten rol model olabilecek örneklerle karşılaştırılması gerekmektedir. Bu açıdan ders içerisinde öğretim materyali olarak kullanılacak sinema/dizi filmlerde karakterlerin olumlu özelliklerinin vurgulanması, olumsuz özelliklere sahip karakterlerin davranışlarının neden olumsuz sonuçlar doğurabileceğinin öğrencilere sorgulatılması gerekir. Bu sayede özellikle değer eğitimi açısından bazı değerlerin kazandırılmasında önemli bir deneyim sağlanabilir.

Öğretmenlerin çoğu bir materyal olarak film gösterimini bir filmin sınıfa getirilmesi ve öğrenciye gösterilmesi olarak görmektedir. Oysaki bir film dersin her aşamasında kazanıma ve amaçlara yönelik olarak farklı biçimlerde kullanılabilir. Güven (2014) filmlerden yararlanırken filmlerin işlevi ve film teknikleri gibi teknik bilgilerin de öğrencilere sunulması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum öğretmen hazırlığını da beraberinde getirmektedir. Öğretmenin

öncelikle kazanım ile filmi eşleştirmesi, uygun film ya da filmleri izlemesi, önemli sahneleri belirlemesi, belirlediği sahnelerde öğrencilere sorulabilecek sorular oluşturması ya da çalışmalar planlamasını gerektirmektedir. Bu durum beraberinde teknoloji okuryazarlığını getirmekte, ilgili filmin farklı bölümlerinin kısaltılarak hazırlanması çeşitli bilgisayar paket programlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir. Film içerisinde öğrenci düzeyine uygun bulunmayan sahne ya da görsellerin belirlenip çıkartılması ve birleştirilmesi öğretmene iş yükü getirecektir. Buna karşı kültürel uyumsuzluğa neden olabilecek sakıncalı olarak değerlendirilebilecek sahneler çıkartıldığında hem zaman açısından hem de konunun odağının kaymaması açısından gerekli bir önlem yürütülebilecektir. Swan, Hofer ve Levstik (2007) video yapımı için kullanılabilir dijital araçlara kolay ulaşılabilmesinin öğrenci merkezli ve araştırma temelli tarih projelerine önemli bir destek sağladığını belirtmektedir. Bu açıdan filmler, yalnızca sosyal bilgiler öğretiminde öğretme sürecini destekleyen bir materyal olarak görülmemeli aynı zamanda proje tabanlı öğrenme yaklaşımına uygun olarak öğrencilerin kendilerinin hazırlayabilecekleri birer öğretim materyali olarak da değerlendirilmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sinema ve dizi filmlerinin sınıflandırılması ve bir öğretim materyali haline getirilerek nasıl uygulanacağına ilişkin ders planlarıyla bir paylaşım sistemi kurulabilir. Bu sistem sayesinde öğretmenler hem herhangi ekstra bir teknolojik araç kullanmadan etkili uygulamalar gerçekleştirebilirler. Ayrıca öğretim programlarındaki kazanımların azaltılması ya da ders saatlerinin artırılmasının öğretimsel materyallerle zenginleştirilmiş aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktekin, S. & Çoban, Z. (2012). Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri: Trabzon örneği. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 7(13), 141-160.
- Arslan, Ö. & Savaş, B. (2014). T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin öğretiminde filmlerin kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(8), 129-147.
- Bektaş Öztaşkıran, Ö. (2013). Sosyal bilgiler derslerinde belgesel film kullanımının akademik başarıya ve bilinçli farkındalık düzeylerine etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3(2), 147-162.
- Bilis, A. E. (2013). Popüler televizyon dizilerinden Muhteşem Yüzyıl dizisi örneğinde tarihin yapı sökümlü, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(45), 19-38.
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: sinema filmleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-12.
- Cicely Scheiner-Fisher & William B. Russell III (2012) Using historical films to promote gender equity in the history curriculum, *The Social Studies*, 103(6), 221-225, <https://doi:10.1080/00377996.2011.616239>.
- Çayırıcıoğlu, D. 2014. *Sosyolojide sinema filmlerinin eğitsel araç olarak kullanılması*. [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Çoban, Z. (2011). Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 13, 147-160.
- D'sa, B. (2005). Social studies in the dark: Using docudramas to teach history. *The Social Studies*, 1, 9-13. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3200/TSSS.96.1.9-13>
- Demir, Ö. & Çencen, N. (2015). Tarih sinema etkileşiminin popüler kültürdeki yeri. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 13-18.
- Demirezen, S. & Keleş, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1), 131-150.

- Er, H., Özmen, C. & Ünal, F. (2014). Televizyon dizilerinin tarih bilinci üzerine etkisi muhteşem yüzyıl dizisi örneği, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 409-426.
- Fennell, H. (2013). Reel stories of teaching: Film and teacher education. *Action in Teacher Education*, 35(5-6), 445-461. <https://doi.org/10.1080/01626620.2013.846762>.
- Gezici, M. ve Demir, S., B. (2018). Tarih ve dizi filmlerin sosyal bilgiler dersine yansımaları. *Turkish History Education Journal*, 7(2), 392-413.
- Güven, İ., Bıkmaz, F., Demirhan, C. & Keleşoğlu, S. (2014). *Tarih öğretimi kuram ve uygulama*. Pegem Akademi.
- İçen, M., & Tuncel, G. (2019). Social studies education with cinema films: a case study. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(1), 230-254.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi toplumu çağında dijital yerliler, göçmenler ve melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 11-23.
- Kaşkaya, A., Ünlü, İ., Akar S., & Özturan-Sağırılı, M. (2011). The effect of school and teacher themed movies on pre-service teachers' professional attitudes and perceived self-efficacy. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(4), 1765-1783.
- Kaya, E. & Çengelci, T. (2011). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler eğitiminde filmlerden yararlanılmasına ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 116-135.
- Kavalcı, K. & Ünal, S. (2016). Y ve Z kuşaklarının Öğrenme stilleri ve tüketici karar verme tarzları açısından karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 20(3), 1033-1050.
- Köymen, O. (2003). *Tarih eğitimine eleştirel yaklaşımlar*. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- Leazer, J. 2014. History and the movies: Some thoughts on using film in class. *Teaching History: A Journal of Methods* 39(2), 72-77. <https://doi.org/10.33043/TH.39.2.72-77>.
- Matz, K. A. & Pingatore, L. L. (2005). Reel to reel: Teaching the twentieth century with classic Hollywood films. *Social Education*, 69(4), 189-192.
- Marcus, A. S. (2005). *It is as it is was: feature film in the history classroom*. <http://www.ub.edu/histodidactica/images/documentos/pdf/It%20Is%20as%20It%20Was--Feature%20Film%20in%20the%20Classroom.pdf>
- Marcus, A., S. & Stoddart, J., D. (2007). Tinsel town as a teacher: Hollywood film in the high school classroom. *The History Teacher* 40, 309.
- MEB (2017). Sosyal bilgiler öğretmenliği alan yeterlikleri. MEB https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160558_9-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_sosyal_bilgiler_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_12.pdf
- MEB (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Merriam, S., B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Ed. S. Turan). Nobel Yayıncılık.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research*. John Wiley & Sons, Inc.
- Muratalan, T. (2011). *Tarih öğretmenlerinin tarihî filmlerden yararlanırken karşılaştıkları sorunlar* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]
- Ocak, G. & Selimoğlu, S. (2016). Tarih öğretiminde tarih dizilerinin kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. Nitel bir analiz. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 431-452.
- Oruç, Ş. & Sarıbudak, D. (2015). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 1(1). <http://dergipark.gov.tr/ijofe/issue/8542/105993>.
- Öztaş, S. (2014). Tarih derslerinde filmlerin kullanımı. M. Safran (Ed.) *Tarih Nasıl Öğretilir?* içinde (ss.354-356), Yeni İnsan.
- Öztaş, S. (2015). Tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşleri (Kırklareli Üniversitesi Örneği). *Turkish History Education Journal*, 4(2), 1-37. <https://doi.org/10.17497/tuhed.185634>.

- RTÜK (2018a). Çocukların yeni medya kullanım alışkanlıkları ve siber zorbalık. <https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteleler/%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20yeni%20medya%20al%C4%B1%C5%9Fkanl%C4%B1klar%C4%B1%20ve%20siber%20zorbal%C4%B1k%20ara%C5%9F%C4%B1rmas%C4%B1/cocuklarin-yeni-medya-kullanimleri-ve-siber-zorbalik.pdf>
- RTÜK (2018b). Televizyon izleme eğilimleri araştırması. <https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteleler/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf>
- Russell, W., B. (2004). Teaching with films: a guide for social studies teachers. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED530820.pdf>
- Tarhan, N. (2019). Dijital çağın çocukları alfa kuşağı. <https://www.nevzattarhan.com/dijital-cagin-cocuklari-alfa-kusagi.html>
- Topal, M., Guven Yildirim, E. & Onder, A. N. (2020). Use of educational films in environmental education as a digital learning object. *Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH)*, 6(2), 134-147. <https://doi:10.21891/jeseh.703492>
- Tuncel, G. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sinema filmleri aracılığıyla felsefi düşünme eğilimleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 4(37), 327-347.
- Yakar, H. G. I. (2013). Sinema filmlerinin eğitim amaçlı kullanımı: tarihsel bir değerlendirme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 21-36.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

Should I use it or not? Teacher Experiences on the Use of Cinema and TV Series in Social Studies Teaching

Introduction

It is known that the use of cinema and TV series films as a teaching material in learning-teaching processes generally has positive effects on students' learning. Educators in many fields, especially in the teaching of history and social studies, benefit from these materials. The transportation of these materials to the classroom can also create negative situations. In addition, there are some competencies that teachers need in preparing these materials and bringing them to the classroom. Within the scope of this research, teachers' experiences were focused on bringing movies and TV series to the classroom as teaching materials. Thus, it is thought that the teaching materials whose effect has been determined in the research will be beneficial in the design of more effective teaching processes.

Method

The study was designed in a basic qualitative research design to examine social studies teachers' experiences of using cinema and TV series in their learning-teaching processes. The participants of the study were 10 social studies teachers working in public schools in Ankara province in the 2017-2018 academic year. A semi-structured interview form was prepared to collect data. Before the application, expert opinions on the form were received and face-to-face interviews were held with the participants after the necessary arrangements were made. The data obtained from the interviews were subjected to content analysis by two field experts. Direct quotations are provided to ensure the validity and reliability of the study.

Result and Discussion

All of the participants benefit from movies and TV series in their classes. There are differences among the participants in terms of the way they benefit from movies and TV series, the frequency of using them and the genres used. Some participants carry movies and TV series to their classes at least three times in the term as a teaching material. Participants especially benefit from historical films and documentaries among movies and TV series. While some of the participants organize these materials and bring them to the classroom environment, some of them prefer to watch the movies directly. All of the participants stated that movies and TV series have positive and negative effects on students' learning. The positive features are that it attracts the student's attention and increases motivation. Negative features are the acquisition of false information and the imitation of the violent behaviors of various movie and TV series characters by the students. The participants stated that they had problems due to the intensity of the curriculum and the parents' perspective of exam-oriented education.

Based on their experiences, the participants made suggestions for MEB and teacher training system. First of all, the necessity of easing the curriculum or increasing the social studies course hours was expressed by the participants. In addition, it is recommended that materials suitable for the curriculum of movies and TV series are prepared by the Ministry of Education and shared with teachers. Removing the focus on exams in teaching processes will also change the perspective of parents. In order for teachers to be teachers who can prepare their own

technological materials, in-service and pre-service training should be given to teachers in order to train teachers by the participants.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).